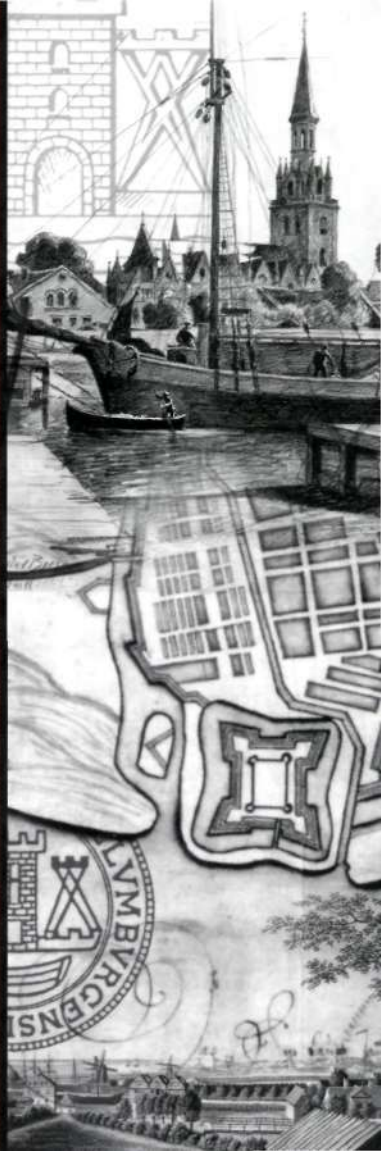

DAS VERSUNKENE
M E M E L

NUGRIMZDUSI
KLAIPĒDA

Jovita SAULĒNIENĒ
Rasa FARİK

TURINYS

- 5 / „Linkime didelės laimės ir išganymo...“
7 / „Miumeliu vadinos“ (Simonas Dachas)

PILIES IR MIESTO PRADŽIOS ŽENKLAI

- 11 / „O mieste prie gelmių...“ (Agnesė Miegel)
13 / Iš Klaipėdos pilies istorijos
15 / Vokiečių ordino vietininko Eberhardo fon Zeynės ir Kuršo vyskupo Heinricho sutartis dėl Klaipėdos pilies ir miesto statybos
19 / Haris Ašmanas. Klaipėdos pilis
25 / Iš Klaipėdos heraldikos
43 / Iš kronikų ir sakmių apie Klaipėdos pilį
45 / Sakmės apie Memelio pilį
49 / Ar Klaipėda nugrims?

MIESTIEČIŲ ŽVILGSNIS Į KLAIPĖDĄ

- 53 / „...pagaliau senoji, mieloji Klaipėda tapo didmiesčiu“ (Eduardas Kiuzelis)
55 / Pirmieji Klaipėdos paveikslo štrichai
63 / Iš didžiųjų Klaipėdos nelaimių
67 / Heinrichas Šlymanas. Iš „Autobiografijos“
71 / Iš Prancūzijos vicekonsulo Klaipėdoje Šarfio Dohsės laiškų
77 / Iš Hugo Šojaus atsiminimų
85 / Iš kompozitoriaus Richardo Vagnerio autobiografinių užrašų
87 / Rudolfas Naujokas. Iš Klaipėdos medienos pirklio Ernsto Vilhelmo Berbomo dienoraščio
95 / Dr. Eduardas Kiuzelis. Klaipėda amžių sandūroje
97 / Teismo ir kalėjimo kompleksas

99 / Ernstas Vichertas. Teisėjas ir poetas

109 / Iš baronienės Margaretės Volf, gimusios Roerdans, užrašų

ATGIJĘ IŠGYVENIMAI MIESTIEČIŲ PRISIMINIMUOSE

117 / Senojo miesto kampeliai „vėjo siūbuojamų žibintų šviesoje“ (Erhardas Richteris)

119 / Maksas Žameitat. Miesto įtvirtinimai ir vartai

123 / Aleksandro gatvė

133 / Erhardas Richteris. Palangos gatvė

139 / Puodžių gatvė

171 / Erhardas Richteris. Klaipėdos patricijų namai

177 / Iš Edvino Radtkės prisiminimų. Konsulas Lui Miuleris

181 / Malkų gatvė

185 / Turgaus gatvėje

189 / Stoties gatvė

193 / Iš miesto namų istorijų

IŠ KLAIPĖDOS KARALIŠKŲJŲ PUSLAPIŲ

201 / Karalienė Luizė – „Prūsijos žvaigždė audrų debesyse“ (H. Kleinas)

203 / Karališkasis žvilgsnis į Klaipėdą napoleonmečiu

207 / Klaipėda Prūsijos karalienės Luizės laiškuose

211 / Iš karalienės Luizės laiškų apie Prūsijos likimą, meilę, viltį

227 / Kristofas Vilhelmas Hufelandas. Viešnagė Memelyje
1807 m. sausio 11 d. – 1808 m. vasario 15 d.

231 / Iš grafiinės fon Sofijos Marijos Vos prisiminimų

247 / Iš Friedricho Delbriuko dienoraščio

IŠ KLAIPĖDOS UOSTO ISTORIJS

267 / „Tarsi kas paveikslą būtų išvyniojęs...“ (Hansas Lukė)

269 / Ankstyvieji Klaipėdos uosto aprašymai

275 / Klaipėdos uostai

279 / Klaipėdos uosto navigaciniai ženklai ir hidrotechniniai įrenginiai

283 / Iš atsiminimų apie Klaipėdos uostą

NEUŽMIRŠTAMAS KLAIPĖDOS TURGAUS ŠURMULYS

325 / „...jomarko paveikslas toks nepamirštamai savitas...“ (Heinrichas A. Kuršat)

327 / Rudolfas Naujokas. Kelionė į Klaipėdą

333 / Kurtas G. Seigys. Diena Klaipėdos turguje

337 / Georgas Grenčas. Turgaus diena Klaipėdoje

341 / Teatro aikštė

343 / Heinrichas A. Kuršat. Pasivaikščiojimas po Klaipėdos turgų

347 / Fricas Karlas Krušinskis. Jaunystės dienos Klaipėdoje

349 / Elizabeta Vanags. Klaipėdos jomarke

SMUKLĖS, RESTORANAI, VIEŠBUČIAI

355 / „...pamiršti visus rūpesčius...“ (Erhardas Richteris)

357 / Apie Klaipėdos smukles, viešbučius

363 / Erhardas Richteris. Apmąstymai prie 1898 m. adresų knygos

365 / Kurtas G. Seigys. Kur Klaipėdoje pramogauta...

369 / Maksas Žameitat. Klaipėda revoliuciniais 1848 m. Restoranai ir pobūvių salės, sodo kavinės ir konditerijos

371 / Margaretė Haslinger, Ruta Vagner. Skystoji palaima

KLAIPĖDA KELIAUTOJŲ IR PRAVAŽIUOJANČIŲJŲ AKIMIS

377 / „Pažvelki, vaike – tai Memelis!“ (Agnesė Miegel)

379 / Šarlotė Kaizer. Senosios pašto karietos

381 / Liebeskindas. Kelionė iš Palangos į Klaipėdą

385 / Iš laiškų

389 / Otas Glagau. Iš „Lietuva ir lietuviai“

391 / Liudvikas Pasargė. Žvilgsnis į XIX a. Klaipėdą

397 / Agnesė Miegel. Memelis

399 / Paaiškinimai

416 / Šaltiniai ir literatūra

419 / Iliustracijų šaltiniai

INHALT

4/ „Wir wünschen grosses Glück und Segen...“

6/ „Die Mümmel ist gewesen“ (Simon Dach)

URSPRÜNGE DER BURG UND STADT

10/ „O Stadt am Tief...“ Von Agnes Miegel

12/ Aus der Geschichte der Memelburg

14/ Die Einigung Eberhards von Seyne als Statthalter des Deutschen Ordens mit dem Bischof von Kurland über die Erbauung der Burg und Stadt Memel

18/ Harry Aschmann. Die Burg Memel

24/ Heraldik der Stadt Memel

42/ Chroniken und Sagen von der Memelburg

44/ Sagen von der Memelburg

48/ Wird Memel untergehen?

STADTBEWOHNER ERZÄHLEN VON MEMEL

52/ „...nun wird das alte, liebe Memel – Großstadt“ (Eduard Küsel)

54/ Die ersten Striche des Stadtbildes Memel

62/ Als Krankheiten und Feuer durch die Stadt fegten

66/ Heinrich Schliemann. „Selbstbiographie“

70/ Aus den Briefen von Charles Dohse als französischer Vizekonsul in Memel

76/ Aus den Erinnerungen von Hugo Scheu

84/ Aus den Aufzeichnungen des Komponisten Richard Wagner

86/ Rudolf Naujok. Oberfischmeister Beerbohm. Aus dem Tagebuch des Memeler Holzkaufmanns Ernst Heinrich Beerbohm

94/ Dr. Eduard Küsel. Memel um die Jahrhundertwende

96/ Kreisgericht

98 / Ernst Wichert. Richter und Dichter

108 / Aus den Aufzeichnungen von Margarete Baronin v. Wolff geb. Roerdanz

WACHGEWORDENE ERLEBNISSE DER STADTBÜRGER IN IHREN ERINNERUNGEN

116 / Winkel der Altstadt „im Schatten der Windlichter“ (Erhard Richter)

118 / Max Szameitat. Stadtumfriedung und Stadttore

122 / Alexanderstrasse

132 / Die Polangenstrasse von Erhard Richter

138 / Töpferstrasse

170 / Erhard Richter. Memeler Patrizierhäuser

176 / Edwin Radtke. Konsul Louis Müller

180 / Die Holzstrasse

184 / In der Marktstrasse

188 / Die Bahnhofenstrasse

192 / Geschichten der Stadthäuser

DAS KÖNIGLICHE KAPITEL DER GESCHICHTE MEMELS

200 / Königin Luise – „ein Stern in Wetterwolken“ (H. Klein)

202 / Memel in der Napoleonszeit

206 / Memel in den Briefen der Königin Luise

210 / Aus den Briefen der Königin Luise vom Schicksal Preußens, Liebe und Hoffnung

226 / Christoph Wilhelm Hufeland. Aufenthalt in Memel vom 11. januar
1807 bis 15. januar 1808

230 / Aus den Erinnerungen der Oberhofmeisterin Sophie Marie Gräfin von Voss

246 / Aus den Tageblätter von Friedrich Delbrück

AUS DER GESCHICHTE DES MEMELER HAFENS

266 / „Da öffnete sich, wie aufgerollt, ein Ausblick auf die Stadt...“ (Hans Lucke)

268 / Die frühen Beschreibungen des Memeler Hafens

274 / Die Häfen in Memel

278 / Navigationszichen und hydrotechnische Anlagen des Memeler Hafens

282 / Erinnerungen an den Memeler Hafen

UNVERGESSLICHER TRUBEL DES MEMELER MARKTES

324 / „...die diesem Bild die unvergessliche Einmaligkeit gab...“ (Heinrich A. Kurschat)

326 / Rudolf Naujok. Fahrt nach Memel

332 / Kurt G. Seigies. Ein Tag dem Memeler Markt

336 / Georg Grentz. Markttag in Memel

340 / Theaterplatz

342 / Heinrich A. Kurschat. Bummel über den Memeler Markt

346 / Fritz-Carl Kruschinski. Jugendtage in Memel

348 / Elisabet Wanags. Auf dem Memeler Jahrmarkt

KRÜGE, RESTAURANTS, GASTHÖFE

354 / „...Alle seine Sorgen vergessen...“ (Erhard Richter)

356 / Über Krüge und Gaststätten

362 / Erhard Richter. Meditationen über einem Adressbuch von 1898

364 / Kurt G. Seigies. Wo man im Memel bummeln geht...

368 / Max Szameitat. Memel im Revolutionsjahr 1848. Lokale und Säle, Gartenwirtschaften und Konditoreien

370 / Margarete Haslinger, Ruth Wagner. Die flüssige Labe

MEMEL AUS DEM BLICKWINKEL DER REISENDEN

376 / „Kind, das ist Memel!“ (Agnes Miegel)

378 / Charlotte Keyser. Die alten Postkutschen

380 / Liebeskind. Reise von Polangen nach Memel

384 / Aus den Briefen

388 / Otto Glagau. Aus „Littauen und Littauer“

390 / Ludwig Passarge. Blick auf Memel Ende des 19. Jahrhunderts

396 / Agnes Miegel. Memel

398 / Erläuterungen

416 / Quellenverzeichnis und Literaturhinweise

419 / Bilderquellen